

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-9>

TRENDS IN THE LEGAL REGULATION OF CARRYING HUNTING FIREARMS UNDER MARTIAL LAW

ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НОСІННЯ МИСЛИВСЬКОЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Danylevskiy A. O.

*PhD in Law, Associate Professor,
Kyiv Institute of the National Guard of
Ukraine*

Данилевський А. О.

*кандидат юридичних наук, доцент
Київський інститут Національної
гвардії України*

В умовах військової агресії з боку Російської Федерації правове регулювання носіння мисливської вогнепальної зброї набуває особливого значення, оскільки, з одного боку, держава зобов'язана створити усі умови для забезпечення якомога більшої кількості громадян можливість придбання та використання такої зброї з метою самозахисту та захисту прав та законних інтересів держави, суспільства та інших громадян, а з іншого – загострюється проблема протидії незаконному обігу (в тому числі носінню) такої зброї для забезпечення безпеки громадян від вчинення правопорушень з використанням такої зброї.

Питанням правового регулювання поводження зі зброєю присвятили свої роботи М.Л. Комісаров, В.О. Навроцький, Т.І. Пономарьова, С.А. Риб'янець, О.М. Сарнавський, О.І. Соболев, В.П. Тихий, П.Л. Фріс, М.І. Хавронюк та інші. Проте постійні законодавчі зміни у цій сфері обумовлюють необхідність подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

Метою цієї роботи є аналіз тенденцій правового регулювання носіння мисливської вогнепальної зброї в умовах воєнного стану.

Слід зазначити, що на сьогоднішній день в Україні відсутній єдиний нормативно-правовий акт, який визначав би порядок поводження з мисливською вогнепальною зброєю. Окремі аспекти цього питання регламентуються у Наказі МВС «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також

боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» від 21.08.98 № 622, Законі України «Про мисливське господарство та полювання» від 22.02.2000 № 1478-III та деяких інших. Необхідність прийняття закону, який регламентував би порядок поводження з такою зброєю обговорюється вже давно. На сьогоднішній день комітетом з питань правоохоронної діяльності ВРУ запропоновано до розгляду у другому читанні проект Закону України «Про цивільний оборот вогнепальної зброї» (реєстраційний № 5708), яким пропонується чітко визначити випадки, у яких власникам дозволяється носіння вогнепальної зброї. Зокрема, пропонується зазначити, що власники вогнепальної зброї, крім випадків, передбачених іншими законами, можуть носити зброю лише:

- 1) у межах місця зберігання зброї;
- 2) під час полювання в межах мисливських угідь;
- 3) під час занять із стрільбою;
- 4) під час участі у спортивних заходах у межах стрілецьких тирів, стрільбищ або стендів [1].

Таким чином, право громадян на носіння своєї вогнепальної зброї буде суттєво обмежено, адже на сьогоднішній день законодавство чітко не визначає, де носіння зброї дозволено, а де – заборонено. До позитивних рис зазначеного проекту можна віднести той факт, що вогнепальну зброю, яку дозволено придбати громадянам, пропонують називати цивільною, а не мисливською, адже у багатьох випадках громадяни набувають права власності на таку зброю не з метою полювання, а в інших цілях – самооборони, тренування тощо.

У попередніх публікаціях ми вже зазначали про це і вказували, що останнім часом законодавець поступово визнає цей факт і, розширюючи підстави для застосування такої зброї, дозволяє громадянам реалізовувати своє право власності на вогнепальну зброю у більш широких межах. Зокрема, у частині 3 статті 22 Закону України «Про основи національного спротиву» від 16.07.2021 № 1702-IX зазначено, що члени добровольчих формувань територіальних громад мають право застосовувати під час виконання завдань територіальної оборони особисту мисливську зброю та набої до неї. Фактично положення зазначеного закону дозволяють членам добровольчих формувань територіальних громад на законних підставах носити та застосовувати особисту мисливську зброю та набої до неї поза спеціально відведеними місцями для полювання або проведення спортивних змагань чи тренувань [2]. Порядок застосування членами добровольчих формувань територіальних громад особистої мисливської зброї, стрілецької зброї, інших видів озброєння та боєприпасів до них під час виконання завдань

територіальної оборони затверджено Постановою КМУ від 29 грудня 2021 року № 1448.

Ще одним законодавчим актом, який регламентує можливість використання мисливської зброї в інших цілях, є Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» від 03.03.2022 № 2114-IX. Відповідно до статті 4 зазначеного закону у період дії воєнного стану громадяни України можуть брати участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав, застосовуючи власну нагородну зброю, спортивну зброю (пістолети, револьвери, гвинтівки, гладкоствольні рушниці), мисливську нарізну, гладкоствольну чи комбіновану зброю та бойові припаси до неї [3]. Порядок астосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану затверджено Постановою КМУ від 15 квітня 2022 року № 448. Водночас, спираючись на положення цих нормативно-правових актів важко визначити, де і в яких випадках громадяни мають право на носіння вогнепальної зброї, що може призвести до притягнення до відповідальності за незаконне носіння у випадку прийняття проекту закону, що розглядається.

Враховуючи викладене, можна констатувати загальну тенденцію до нормативного розширення переліку випадків, у яких дозволено носіння мисливської вогнепальної зброї в умовах воєнного стану. Для посилення обороноздатності держави та усунення можливих колізій законодавчих положень у цій сфері пропонуємо у проекті Закону України «Про цивільний оборот вогнепальної зброї» розширити перелік випадків, в яких дозволено носіння особистої вогнепальної зброї шляхом доповнення пунктом, у якому буде зазначено, що в період воєнного стану громадяни України мають право носіння вогнепальної зброї у будь-яких місцях, крім місць, вільних від зброї, для відсічі та стримування збройної агресії Російської Федерації. Водночас необхідно розширювати мережу тирів, стрільбищ, стендів та інших місць, призначених для стрільби з вогнепальної зброї з метою підготовки громадян для національного супротиву.

Література:

1. Порівняльна таблиця до проекту Закону України «Про цивільний оборот вогнепальної зброї» (реєстраційний № 5708) / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/7cbc50ed-724c-4056-aaca-7cf8164c0e62>

2. Данилевський А. Окремі аспекти правового регулювання поводження з вогнепальною зброєю на території проведення ООС. *Протидія кримінальним правопорушенням на території проведення ООС: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 22 жовтня 2021 року)*. Ред. кол.: О. Волобуєва, А. Данилевський, В. Котова. Маріуполь, 2021. С. 50–52.

3. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України : Закон України від 03.03.2022 № 2114-IX. *Офіційний вісник України*. 2022. № 31. Ст. 1631.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-10>

**DECRIMINALIZATION OF ACTIONS WITH FIREARMS
AND COLD ARMS, AMMUNITION, EXPLOSIVE DEVICES
AND SUBSTANCES: SOME CHALLENGING ISSUES**

**ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЯ ДІЙ З ВОГНЕПАЛЬНОЮ
ТА ХОЛОДНОЮ ЗБРОЄЮ, БОЄПРИПАСАМИ,
ВИБУХОВИМИ ПРИСТРОЯМИ ТА РЕЧОВИНАМИ:
ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ**

Desiatnyk A. A.
PhD in Law,
Odesa State University of Internal
Affairs

Десятник А. А.
кандидат юридичних наук,
Одеський державний університет
внутрішніх справ

Проблема володіння, користування, розпорядження громадянами вогнепальною та холодною зброєю, боєприпасами, вибуховими пристроями та речовинами в будь-якій державі, а також в Україні, завжди перебувала у полі зору державної влади. Пояснювалося це насамперед необхідністю забезпечення належного обороту вказаних предметів з метою створення безпечного середовища для населення держав, що передбачає на наш погляд насамперед обмеження використання вказаних предметів особами, які вчиняють злочини. З іншого боку регулювання обороту вогнепальної, холодної зброї, боєприпасів серед добropорядних громадян необхідно з метою забезпечення їх потреб у полюванні, самозахисті, інших потреб. При цьому створювалися умови, щоб добropорядні громадяни не використовували зброю зі злочинною метою, у тому числі